

BÉRES NÓRA*

UKRAJNA ESETE A NEMZETKÖZI BÜNTETŐBÍRÓSÁGGAL: REMÉNYEK ÉS REALITÁSOK

<https://doi.org/10.51783/ajt.2022.4.02>

Alig maradt a nemzetközi jognak olyan területe, amelyet Oroszország Ukrajna elleni agressziója nem érint, és nem képez kivételt ez alól a nemzetközi büntetőjog sem. Mi több, az orosz–ukrán háború kapcsán vizsgálható büntetőjogi kérdések száma kifejezetten széles skálán mozog, és jelen tanulmány célja, hogy ezen a skálán végighaladjon, az elemzés középpontjába Ukrajna Nemzetközi Büntetőbíróság előtti helyzetét állítva. Ennek keretében az első bemutatni kívánt kérdés, hogy hogyan került az ukrajnai eset a Nemzetközi Büntetőbíróság elé, és miként indult meg az eljárás a Római Statútum 43. részének államok közbenjárásának köszönhetően. A joghatósági kérdések megértéséhez ezt követően számba kell vennünk a nemzetközi fegyveres konfliktusban részt vevő felek jogállását, különösen Ukrajnáét a Római Statútum 12. cikk (3) bekezdése alapján, azaz, hogy mit jelent a gyakorlatban egy harmadik állam részéről a Nemzetközi Büntetőbíróság joghatóságának önkéntes alávétési nyilatkozattal történő elfogadása. Emellett szükséges a Nemzetközi Büntetőbíróság tárgyi, időbeli, személyi és területi joghatóságát is szétszálazni az ukrajnai helyzet kapcsán, külön figyelmet szentelve az agresszió kérdésének, vagyis annak, hogy miért lehetetlen a Nemzetközi Büntetőbíróság által egy, a nemzetközi béke ellen elkövetett ilyen súlyos cselekmény megtorlása. Végül érdemes felvázolnunk az eset lehetséges jövőbeli kilátásait is, mind a beteljesülni vélt reményeket, mind a reális kihívásokat felsorakoztatva.